

INDRE FOSEN KOMMUNE
Postboks 23
7101 RISSA

Orgnr 944305483

Tilsynsrapport for INDRE FOSEN KOMMUNE org.nr. 944305483

Vi viser til tilsyn med virksomheten.

I tilsynet fant vi forhold som ikke er i samsvar med regelverket. Her er en oversikt over Arbeidstilsynets reaksjoner i saken.

#	Reaksjon	Status	Frist
1	Krav om opplysninger	Vedtatt	30.06.2020
2	Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikke saneringsarbeid)	Varslet	15.12.2020
3	Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold	Varslet	15.12.2020

Under finner dere mer informasjon om hvordan dere skal følge opp disse reaksjonene videre.

Vi viser til brev datert 19.01.2020 der Arbeidstilsynet ba om å få tilsendt dokumentasjon. Vi viser videre til telefonsamtale med Per Olav Foss den 22.04.20, der vi etterlyste svar på brevet. Vi ble meddelt at kommunen ville se på saken og gi en tilbakemelding.

I brev av 11.05.20 sendte Arbeidstilsynet et nytt brev der vi satte en frist for tilbakemelding til 30.06.2020.

Vi har likevel ikke mottatt noe skriftlig fra kommunen. Arbeidstilsynet går dermed ut i fra at kommunen mangler oversikt over det som de ble bedt om å besvare i vårt brev av 19.01.2020.

Oppsummering av tilsynet

Arbeidstilsynet vil gjennom dette postale tilsynet bidra til at kommunen som arbeidsgiver og byggherre arbeider systematisk for å forhindre at både egne og andre arbeidstakere utsettes for helseskadelig eksponering for asbestfibre. I tilsynet undersøkte vi derfor følgende:

- hvordan kommunen som arbeidsgiver og utleier sikrer at vanlig drift og vedlikehold i egne bygg og ledningsnett ikke medfører eksponering for asbestfibre.
- hvordan kommunen som byggherre planlegger og følger opp rive- og rehabiliteringsprosjekter der asbest kan forekomme.

1. Oversikt over risikobygg og forekomst av asbest

Regelverket har ikke et generelt krav om å kartlegge asbest med mindre asbestfiber kan frigjøres og utgjøre en risiko. Så lenge de asbestholdige materialene er uskadet og i ro, utgjør de ingen risiko for eksponering. Arbeidstilsynet anbefaler likevel at dere kartlegger alle bygg fra før 1985 for asbest, selv om det ikke er planlagt arbeid i disse byggene nå. En slik oversikt vil bedre kunne forebygge hendelser med eksponering for asbest. Dette gjelder både egne ansatte og andre som bruker eller gjør arbeid på bygget.

Uhell med inngrep i asbestholdig materiale fører til økt risiko for negative helseeffekter. Selv om økt risiko i de fleste tilfeller er liten, er slike hendelser ofte forbundet med overdreven frykt for sykdom, noe som i seg selv oppleves som en belastning for den det gjelder. Slike uhell vil også kunne få betydelige økonomiske konsekvenser for kommunen, siden det koster å stenge lokaler og sanere forurensede områder.

Ved en kartlegging er det viktig å involvere personell som er bygningskyndige og har kompetanse på å kartlegge asbest. Dette kan være egne ansatte eller innleid kompetanse. Det er naturlig at vaktmestere som kjenner byggene godt deltar.

Hvis dere finner asbest

Funn av asbest i denne kartleggingen skal merkes tydelig på funnstedet og/eller på byggtegninger eller i byggbeskrivelser.

Fordi tilstanden til de bygningsdelene som inneholder asbest over tid kan forverres, bør dere ha en plan for årlig inspeksjon og risikovurdering av de kartlagte forekomstene.

En enkel risikovurdering kan være å registrere forekomstene i tre kategorier:

Risikoklasse A – stor risiko for spredning av asbestfiber

Risikoklasse B – liten risiko for spredning av asbestfiber

Risikoklasse C – ingen risiko for spredning av asbestfiber

Risikovurderingen følges opp med en handlingsplan med tilpassede tiltak. Tiltakene kan være alt fra strakstiltak med avstengning og sanering, til at ingen tiltak er nødvendig nå.

2. Informasjon til vaktmestere, drifts- og vedlikeholdspersonell og andre nøkkelpersoner

Arbeidstilsynet varsler pålegg på dette punktet. Se begrunnelse og anbefalinger under.

Det er i de fleste tilfeller ikke mulig å kartlegge asbest kun ut fra en visuell inspeksjon. Ofte er omfanget av forekomsten også større enn først antatt ved en visuell inspeksjon. Nødvendig informasjon til drifts- og vedlikeholdspersonell om hvor det er eller kan være asbest, vil kunne forebygge eksponering av asbestfiber. Det gjelder både for egne ansatte og brukere av byggene.

Arbeidstilsynet anbefaler også at aktuelle ledere i kommunen med ansvar for bestilling av bygningsmessige arbeider, får nødvendig kjennskap til hvor asbest forekommer eller kan forekomme i

kommunens bygg og installasjoner. Aktuelle ledere kan for eksempel være ledere for drift- og vedlikehold, riving- og rehabiliteringsprosjekter, IKT-arbeider og vann- og avløpsarbeid.

Det er viktig at den som forestår informasjon og opplæring har nødvendig kompetanse. De fleste kommuner har ikke slik kompetanse selv. Det finnes i dag noen tilbydere av kunnskaps- og kjennskapskurs om asbest. Noen asbestsaneringsfirma tilbyr også dette, og flere kan være interessert i å tilby tilpassede kurs på forespørsel.

3. Skriftlige rutiner for å kartlegge eventuell forekomst av asbest forut for oppdrag

Arbeidstilsynet varsler pålegg på dette punktet. Se begrunnelse og anbefalinger under.

Da mange håndverkere/entreprenører har liten kjennskap til hvor asbest kan forekomme, anbefales det at det utarbeides skriftlig rutine for å sikre at det forut for alle bygningsmessige arbeider som skal utføres i bygg oppsatt før 1985, blir kontrollert om det er fare for inngrep i asbestholdig materiale.

Rutinen må gjøres kjent for aktuelle enhetsledere og andre som i praksis bestiller oppdrag fra internt personell og fra eksterne håndverkere/entreprenører. 4. Bruk av virksomheter med tillatelse til å arbeide med asbest.

4. Bruk av virksomheter med tillatelse til å arbeide med asbest

Alle virksomheter som skal utføre riving, reparasjon eller vedlikehold av asbestholdig materiale må ha tillatelse fra Arbeidstilsynet. Det er forbudt for virksomheter å utføre asbestarbeid uten en slik tillatelse. Vi har ikke kjennskap til om Lødingen kommune benytter virksomheter med tillatelse.

5. Informasjon til leietakere i risikobygg

I tilfeller der leietakere kan utføre mindre arbeider, som oppsetting av hyller, veggfaste skap, lamper og så videre, er det viktig at kommunen (som utleier) informerer om mulig asbestholdige materialer og faren ved dette. Dette gjelder for bygg oppført før 1985 og i tilfeller der asbest på forhånd ikke er kartlagt og tydelig merket på stedet.

6. Informasjon om asbest i større rive- og rehabiliteringsprosjekter mm

Arbeidstilsynet anbefaler at kommunen som byggherre har rutine for aktivt å etterspørre særskilt kompetanse på å kartlegge asbest når det er bygg fra før 1985, som skal rives eller rehabiliteres eller det skal utføres annet arbeid som vil kunne medføre inngrep i asbestholdig materiale. Ikke alle miljøkartleggere har slik erfaring og spisskompetanse. Videre må kommunen som byggherre sikre at rivningsentreprenør blir gjort oppmerksom på at de kan risikere å finne skjulte forekomster av asbestmaterialer underveis i rivningen. Kommunen bør sikre at rivningsentreprenør har løpende kontakt med firma som har kompetanse på kartlegging/prøvetaking dersom riveentreprenør selv ikke har det.

Kommunen må sørge for at alt rivnings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeid med asbestholdig materiale skal gjøres av en virksomhet som har tillatelse fra Arbeidstilsynet til å utføre slikt arbeid. Se <https://www.arbeidstilsynet.no/registre/virksomheter-med-tillatelse-asbest/>

Det er svært viktig at byggherren stiller krav til god etterkontroll av arbeidet før andre entreprenører får tilgang til området. Det bør i anbudet være krav om luftprøver som del av etterkontroll i tilfeller der det må rives/saneres asbest innvendig i et område som andre arbeidstakere skal inn i.

I rive- og rehabiliteringsprosjekter og andre prosjekter som medfører inngrep i bygg oppført før 1985, må byggherren alltid regne med at det kan være asbestholdige materialer i bygget. Dette kan være både synlige og skjulte forekomster.

Kommunen må innarbeide informasjon om asbest i anbudsdokumenter og i planer for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-planer). Ikke alle miljøkartleggere har spisskompetanse på asbest. Derfor må kommunen også sikre at miljøkartleggere har god kompetanse på kartlegging av asbest og vurdering av tilstanden på det asbestholdige materialet.

SHA-planen (sikkerhets-, helse- og arbeidsmiljøplanen) må bygge på risikovurderinger, og kommunen som byggherre må tilpasse den til det aktuelle bygge- eller anleggsarbeidet. Planen må blant annet inneholde en fremdriftsplan som beskriver hvem som skal fjerne asbestholdige materialer, og når og hvordan materialene skal fjernes og håndteres. Planen må også ta hensyn til samordning av de forskjellige arbeidsoperasjonene. All sanering av asbestholdige materialer skal foregå adskilt fra annen aktivitet i virksomheten.

Det er svært viktig at kommunen som byggherre stiller krav til etterkontroll av arbeidet før andre entreprenører får tilgang til det asbestsanerte området. SHA-planene bør også ta hensyn til at saneringsfirmaet i god tid skal sende obligatorisk melding om arbeidet til Arbeidstilsynet. Se <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/kjemikalier/asbest/krav-om-tillatelse-for-arbeid-med-asbest/>

Kartlegging av asbest ved større rivnings- og rehabiliteringsprosjekter bør gjennomføres i tre faser:

- Kartlegging når bygget er i bruk.
- Kartlegging av skjulte kilder når bygget er tomt
- Kartlegging i starten av rivearbeider for å avdekke asbest som først da kan komme til syne

Dersom kommunen har gjennomført en kartlegging når bygget er i bruk, må kommunen følge den opp med en ny kartlegging når bygget er tomt. Det er først da det kan gjøres større inngrep for å avdekke eventuelle skjulte, innebygde asbestholdige materialer. Også i oppstarten av selve rivefasen bør kommunen sørge for en ny kartlegging som kan avdekke ytterligere forekomster. Når det er påkrevd med kartlegging i flere faser, må dette framkomme av miljøsaneringsrapporten og byggherre må sørge for at det blir utført. Dersom riveentreprenøren selv ikke har kompetanse på kartlegging og prøvetaking av asbest, må byggherren sørge for at det i prosjektet blir etablert løpende kontakt med firma som har slik kompetanse.

Kommunen kan og bør stille krav til kvaliteten på en miljøsaneringsrapport.

Varsel om pålegg

Dette er et varsel om at Arbeidstilsynet kommer til å gi INDRE FOSEN KOMMUNE pålegg om å rette opp forhold som ikke er i samsvar med regelverket. Før vi vedtar pålegg, har dere rett til å kommentere saken.

Gi oss skriftlig tilbakemelding innen 10.09.2020 hvis dere mener at beskrivelsen nedenfor ikke er korrekt, eller hvis dere har kommentarer til de påleggene vi varsler og de fristene vi har satt. Etter denne datoen kan vi vedta pålegg.

[Send oss tilbakemeldingen via eDialog.](#) Oppgi referansenummer 2020/2818.

#2 Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikke saneringsarbeid)

Arbeidsgiver skal sørge for at verneombud og arbeidstakere som kan utsettes for støv med asbestfiber, får nødvendig informasjon og opplæring.

Innen 15.12.2020 må dere sende oss:

- Beskrivelse av hvordan vaktmestere og annet nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon og opplæring om hvor asbest forekommer og hvor asbest typisk kan forekomme i den type bygg og installasjoner som kommunen eier.
- Beskrivelse av hvordan vaktmestere og annet nøkkelpersonell har fått informasjon og opplæring om hvilke rutiner som skal følges dersom det er mistanke om asbest.
- Beskrivelse av hvordan det er gitt informasjon og opplæring til vaktmestere og annet nøkkelpersonell om mulige helseeffekter ved innånding av asbestholdig støv.
- Bekreftelse på at verneombudet har fått nødvendig informasjon og opplæring.
- Beskrivelse av hvordan arbeidsgiver sikrer fremtidig informasjon og opplæring.

Dette står i regelverket:

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker og verneombudet får informasjon og opplæring om farlige kjemikalier som forekommer eller kan forekomme på arbeidsplassen.

Dette har vi funnet hos dere:

Indre Fosen kommune har ikke svart på brev av 19.01.2020, og Arbeidstilsynet går dermed ut i fra at driftspersonell, vaktmestere og annet nøkkelpersonell ikke innehar denne kunnskapen.

Dette er brudd på arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 8-1 og 9-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) §§ 3-4 og 3-5.

#3 Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold

Arbeidsgiver skal utarbeide skriftlig rutine som sikrer at det ved oppdragsforhold som kan medføre inngrep i asbestholdig materiale, gjøres nødvendige kartlegginger av mulig asbestforekomst før arbeidet igangsettes. Rutinene skal utarbeides i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Innen 15.12.2020 må dere sende oss:

- Kopi av den skriftlige rutinen
- Beskrivelse av hvordan den skriftlige rutinen er gjort kjent
- Beskrivelse av hvordan verneombud/ansattes representant har medvirket

Dette står i regelverket:

Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid innebærer at arbeidsgiver skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av denne lov. Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal medvirke i utarbeidelse av rutinen.

Arbeidsgiver skal sørge for å kartlegge og dokumentere forekomst av kjemikalier, herunder støv med asbestfiber, og vurdere enhver risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet forbundet med disse.

Dette har vi funnet hos dere:

Indre Fosen kommune har ikke svart på brev av 19.01.2020, og Arbeidstilsynet går dermed ut i fra at det ikke foreligger en slik rutine.

Dette er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og andre ledd bokstav e og 2-2 første ledd, forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §§ 5 andre ledd nr. 7 og 6 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 3-1.

Send dokumenter eller kommentarer via eDialog

Bruk eDialog til å sende dokumentasjon digitalt eller for å svare på dette brevet. Husk å oppgi referansenummer 2020/2818. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/post/.

Gi informasjonen videre til hovedverneombudet/verneombudet

Hovedverneombudet/verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet (arbeidsmiljøloven § 18-6 (8)). Vi ber derfor om at du som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til hovedverneombudet i Indre Fosen kommune og verneombudet ved enheten.

Mer informasjon?

Dere finner informasjon om gangen i et tilsyn og reaksjonene vi kan gi, på arbeidstilsynet.no/om-oss/tilsyn/.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Olaug Iren Fossbakk, for
Marit Torsvik
seksjonsleder

Anne Marit Kjelbergnes
senioringeniør

Dette brevet er elektronisk signert.